

Силабус курс

РЕЛІГІЙНА КУЛЬТУРА ТА САКРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	бакалавр
<i>Спеціальність:</i>	034 «Культурологія»
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	осінній
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	7
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	екзамен

Автор курсу та лектор:

к.філос.н., доц., Шелковая Наталія Валеріївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри політологічних та культурологічних студій

посада

shelkovaya@snu.edu.ua

Skype:

+38-050-627-11-01

live:shelkovaya_n

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою викладання дисципліни «Релігійна культура та сакральне мистецтво» є формування: *розуміння* студентами сутності релігії та її головних напрямів (буддизм, християнство, іслам, іудаїзм, індуїзм, даосизм), сутності культури та особливостей релігійної культури, сутності мистецтва, сакрального та особливостей сакрального мистецтва, особливостей релігійної та сакральної свідомості та світосприйняття загалом та у різних релігіях, характеру впливу процесу десакаралізації людини та суспільства на їхню духовність; *здатності* до аналізу різних релігійних культур та творів сакрального мистецтва різних релігій.

Курс може бути корисним аспірантам за спеціальностями в галузі «034 Культурологія», «035 Філологія», «053 Психологія», «054 Соціологія». Знання і навички, отримані при вивченні дисципліни «Релігійна культура та сакральне мистецтво», можуть бути використані у роботі за фахом у різних культурно-просвітніх установах (в музеях, галереях, культурних та арт-центрах, туристичних агенціях, куратором або експертом), при створенні культурних проєктів, у ЗМІ з культури та мистецтва, сфері реклами, громадських організаціях, що опікуються проблемами культури та мистецтва тощо.

Результати навчання:

Здобувач повинен знати:

сутність релігії, культури та релігійної культури; особливості різних релігійних культур; сутність сакрального, мистецтва та сакрального мистецтва; особливості сакрального мистецтва різних релігій; видатні твори сакрального мистецтва індуїзму, іудаїзму, буддизму, християнства, ісламу.

Здобувач повинен вміти:

аналізувати різні релігійні культури та їхні твори сакрального мистецтва, виявляти сутність та головні ідеї різних релігійних культур та творів сакрального мистецтва, використовувати ідеї релігійної культури та сакрального мистецтва, які сприяють розвитку духовного світу людей та гармонізації людини і суспільства.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення з культурології, релігієзнавства, мистецтвознавства, філософії, психології та соціальної філософії.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність до культурологічного аналізу сутності сакрального мистецтва та окремих його видів.
2. Здатність аналізувати основні концепції сакрального та використовувати їх при аналізі сакрального мистецтва різних релігій.
3. Здатність до аналізу співвідношення релігії та сакрального, культури та сакрального.
4. Здатність аналізувати окремі твори сакрального мистецтва та виявляти їхні головні ідеї.
5. Герменевтико-текстологічна обізнаність, яка передбачає здатність виявляти культурологічні проблеми і знаходити внутрішні сенси та символи у сакральному мистецтві.
6. Здатність аналізувати світоглядні проблеми сьогодення крізь призму культурології сакрального, розуміння зв'язку деградації духовності з десакралізацією і секуляризацією суспільства.
7. ФК 2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.
8. ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).
9. ФК 9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.
10. ФК 13. Вміння орієнтуватись у етапах розвитку художньої культури, видах, стилях, концепціях та мовах мистецтва.
11. ФК 14. Здатність використовувати загальні й спеціальні методи та інструменти аналізу, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури, необхідні для вирішення проблем культурології, вивчення культурномистецьких процесів, явищ мистецтва в контексті культурології.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Культура, релігія, релігійна культура	2/0/2	Поняття та сутність культури. Поняття та сутність релігії. Поняття та особливості релігійної культури.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
2.	Мистецтво, сакральне, сакральне мистецтво	4/0/2	Поняття та сутність мистецтва. Поняття та сутність сакрального. Концепції сакрального. Поняття та сутність сакрального мистецтва. Символіка сакрального мистецтва. Сакральна архітектура. Сакральний живопис. Сакральна музика.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
3.	Особливості національних релігій та їхнього сакрального мистецтва	4/0/2	Сутність та головні ідеї іудаїзму. Втілення цих ідей у сакральне мистецтво іудаїзму. Сутність та головні ідеї індуїзму. Втілення цих ідей у сакральне мистецтво індуїзму. Сутність та головні ідеї даосизму. Втілення цих ідей у сакральне мистецтво даосизму.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
4.	Особливості світових релігій та їхнього сакрального мистецтва	6/0/2	Сутність та головні ідеї буддизму. Втілення цих ідей у сакральне мистецтво буддизму. Сутність та головні ідеї християнства. Втілення цих ідей у сакральне мистецтво християнства. Сутність та головні ідеї ісламу. Втілення цих ідей у сакральне мистецтво ісламу.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
5.	Релігія та сакральне	2/0/2	Релігія та сакральне: загальне та відмінне. Залежність картини світу від уявлень про сакральне в різних культурах, релігіях, історичних епохах, мистецтві.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
6.	Шедеври сакрального мистецтва	6/0/2	Шедеври сакрального мистецтва іудаїзму, індуїзму та даосизму. Шедеври сакрального мистецтва буддизму, ісламу та різних напрямків християнства (католицизм та православ'я).	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
7.	Проблема десакралізації сучасного світу	4/0/2	Десакралізація сучасного світу та її наслідки. Феномен квзисакральності. Десакралізація релігійного мистецтва.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Абрамович, С. Д. Церковне мистецтво. Київ: Кондор. 2005.
2. Абрамович С.Д., Тілло М.С., Чікарьова М.Ю. Культурологія: Навч. посіб. Київ : Кондор, 2005.
3. Абрамович С.Д., Чікарьова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посіб. Львів : Світ, 2004.
4. Волошко І.Є. До проблеми прогнозування культурного розвитку людства. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2006. № 2. С. 196–198.
5. Головей В. Сакральне мистецтво як символічна репрезентація священного. *Історія релігій в Україні* : наук. Щорічник. Львів, 2014. Кн. 2. С. 290–298.
6. Ковальчук І. Релігійна культура як складова громадянської культури особистості *Молодий вчений*. 2019. № 2 (66).
7. Лещенко, А. М. Коеволюційні процеси у християнському сакральному мистецтві. Херсон : Айлант, 2016.
8. Релігії світу. Пер. з фр./П.Балта, Ж. Бонтам, Ф.Клеман. К. : Махаон Україна, 2009.
9. Релігії світу /Шелковая Н.В. та ін. Харків: ХНПУ, 2000.
10. Степовик, Д. Іконологія й іконографія. Івано-Франківськ : Нова зоря. 2004.
11. Степовик Д. В. Сакральні сюжети в українському й західному образотворчому мистецтві. *МІСТ : Мистецтво, історія, сучасність, теорія* : зб. наук. пр. з мистецтва і культурології / Акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. Київ, 2009. Вип. 6. С. 338–344.
12. Степовик Д. В. Український стиль ікон : Творчість Василя Стефурака. Жовква : Місіонер, 2015. 388 с. :
13. Токман, В. В. Священне і профанне в мистецтві. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка*. Серія: Філософія. Політологія. Вип. 32, 2000. С. 40–43.
14. Художня культура світу: Арабо-мус. культур. регіон. Африк. культур. регіон. Індійс. культур. регіон. Далекосхід. культур. регіон. Латиноамер. культур. регіон. Північноамер. культур. регіон / Н. Миропольська, Е. Белкіна, Л. Мосол та ін. К., 2003.
15. Шелковая Н.В. Сакральне мистецтво як вищий прояв духовного світосприйняття людини *Культурологічна думка*. Т. 20. № 2. 2021. С. 127–142.
16. Шелковая Н.В. «Бідна релігія»: концепція М. Епштейна. *Культура в XXI столітті: дослідження збереження, розвиток*. Київ : СНУ ім. В. Даля, 2023. С. 92–100.
17. Shelkovaya N. Cultures of the West and the East: a paradigm shift. *An Anthology of Contemporary Philosophical Thought*. Boston, MA: M-Graphics, 2018. P. 223–238.
18. Shelkovaya N. The Phenomenon of Meeting in Art: A Transdisciplinary Approach. In: Rezaei, N. (eds) *Transdisciplinarity. Integrated Science*, vol 5. Cham: Springer, 2022, pp. 689–712.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	35
Індивідуальні завдання	15
Екзамен	50
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

*Плагіат та академічна
добросесність:*

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної добросесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватись вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.